Štev. 286 (Posamezna številka 8 vinarjev.) V Trstu, v ponedeljek 15. oktobra 1917 Letnik XLII

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinost". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto . . . . . K 31·20
Za pol leta . . . . . „ 15·60
za tri mesece . . . . . „ 7·80
za nedeljsko izdajo za celo leto . . . . . „ 6·20
za pol leta . . . . . „ 3·60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti" se prodajajo po 8 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na millimetre v širokosti ene kolone.
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . . . mm po 10 vin.
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov . . . . . mm po 20 vin.
Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 20.—
vsaka nadaljna vrsta . . . . . „ 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti" — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnohranilnični račun št. 841.652.

Dr. Jan. Ev. Kreka zadnja pot.

Ljubljana, 13. oktobra 1917.

Danes popoldne je bil v duhu zbran na ljubljanskem pokopališču ves slovenski narod, da izkaže svojemu velikemu sinu, dr. Janezu Kreku, zadnje dokaze hvaležne ljubavi. Tudi on, orjak po duhu in telesu, je moral podleči v boju z železnimi in nepremagljivimi zakoni uničujoče narave in leči po trudapolnem, uspešnem delovanju k večnemu počitku. Pogreb je bil velika manifestacija slov. naroda v prijateljskem objemu, manifestacija edinosti in sveta prisega vsega jugoslovanskega naroda, da hoče ostati tudi preko groba svojega apostola zvest njegovim idejam in neomahljiv v boju za njegovo uresničenje. Iz vseh krajev širne Slovenije je prihitelo ljudstvo, da sprejme pokojnika na njegovi zadnji poti.

Že dolgo pred 2. se je pričelo zbirati občinstvo na Mestnem trgu, ki je bil zaprt s kordonom, da se prepreči prevelik naval. Kmalu nato so začela prihajati odposlanstva društev, korporacij, uradov in oblasti. Točno ob treh so zaneli v stolni cerkvi zvonovi ter naznanjali, da nastopa pokojni dr. Krek svojo zadnjo pot. Cerkvene obrede pred hišo žalosti je opravil ljubljanski knezoškof dr. Jeglič, pod čigar streho je pokojnik ležal od četrtka dalje na mrtvaškem odru. Po končanih molitvah je zapela »Glasbena Matica« pretresljivo žalostinko »Usliši nas, gospod.« Nato so dvignili krsto in jo prenesli v stolno cerkev, kjer je opravil knezoškof predpisane obredne molitve. »Glasbena Matica« je zapela »Beati mortui«. Med tem se je zunaj razporedil pogrebni izprevod. Na čelu za križem in žalno zastavo so korakali zastavonoše. Skupno je bilo 13 zastav, na čelu jim zastava Slov. Sok. Zveze. Vencev je bilo 40, večinoma v trobojnih slovanskih barvah. Venec Jugoslovanskega kluba na Dunaju je vezal barve troedinih jugoslovanskih bratskih rodov Srbov, Hrvatov in Slovencev, Česky Svaz je položil na krsto krasen venec z napisom »Milemu příteli — a druhu«. Starčevićeva stranka prava z napisom »Janezu Kreku — svome članu«. Vence so nosili deloma pokojnikovi sami, deloma moštvo mestnega pogrebnega zavoda, deloma so bili obešeni na dva cvetlična vozova, za katerimi je korakal pevski zbor »Glasbene Matice«. Nato je sledil voz z duhovščino in voz s knezoškofom dr. Jegličem. Krasna, dvojna kovinasta krsta z zemskimi ostanki pokojnika je počivala v šesterovprežnem mrtvaškem vozu, za katerim so stopali pokojnikovi sorodniki in nato nepregledna vrsta drugih žalujočih. Predsedništvo zbornice je zastopal podpredsednik vitez Pogačnik, Česky Svaz poslanca Stanek in Navratil, Jugoslovanski klub pod vodstvom klubovega predsednika dr. Antona Korošca poslanci Fran Demšar, dr. Dulibić, Gostinčar, prof. Jarc, Hladnik, Jaklič, dr. Lovro Pogačnik, dr. Ravnihar, dr. Smodlaka, prof. Spinčić in dr. Vukelić. Tržaške Slovence sta zastopala predsednik pol. dr. »Edinosti« dr. Wilfan in dr. Slavik, koroške dr. Brejc, izmed istrskih deželnih poslancev je bil navzoč prof. Ribarić. Deželni odbor kranjski so zastopali msgr. dr. Lampe, dr. Pegan in dr. Triller, mestno občino ljubljansko župan dr. Tavčar s številnimi svetovalci obeh klubov, vodstvo Narodno napredne stranke izvrševalni odbor, jugoslovansko socijalno demokracijo ravnatelj Anton Kristan, Kranjsko deželno vlado predsednik grof Attems. V žalnem izprevodu so bila dalje ravnateljstva oz. vodstva vseh državnih in deželnih uradov, šolskih zavodov, bank in neštето število zastopstev raznih kulturnih političnih in gospodarskih društev in korporacij. Stolni kapitelj ljubljanski je bil navzoč polnoštevilno in vrh tega veliko število pokojnikovih stanovskih tovarišev.

Izprevod se je pomikal po vže naprej določenih ulicah, cestah in trgih, kjer so delale špalir nepregledne množice. Hiše so bile okrašene z žalnimi zastavami. Pred vilo dr. Kreka se je pogrebni izprevod ustavil, ter je bila določena ta točka za razhodišče. Toda le malo jih je izstopilo, velika večina je spremila pokojnika do njegovega groba. Pred vilo so se poklonile zastave in »Glasbena Matica« je zapela značilno žalostinko »Vigred se povrne«, nakar je izprevod nadaljeval svojo pot na pokopališče pri Sv. Križu. V kapelici je škof opravil molitve in spremil nato rajnega dr. Kreka še do groba, na častnem mestu sredi pokopališča, kjer se postavi pozneje pokojniku dostojen spomenik.

Po končanih molitvah je stopil predsednik Jugoslovanskega kluba, dr. Korošec, k odprtemu grobu ter nagovoril pokojnika s sledečim pretresljivim govorom:

Predragi prijatelj!

Kadarkoli si zbral okrog sebe svoje prijatelje, vedno si jih znal vneti in navdušiti s sebi lastnim veselim glasom za vse, kar je dobro, za vse, kar je lepo. Nikdar ti ni zmanjkalo [illegible] bodri in izpodbujal nas, tvoje prijatelje. Danes pa, ko je zbrano okrog tebe toliko ljudstva,.... danes nimaš za nas besede? Danes molčiš? Kaj se je zgodilo s teboj, prijatelj? Kaj se je zgodilo s teboj, ki si tako ljubil zrak, široki svet, visoke gore? Kaj se je zgodilo s teboj, ki si tako cenil in ljubil svobodo? Tebe so položili v to ozko rakev, spustili so te v to tesno, globoko jamo in zdaj te hočejo pokopati. Mi slišimo, kako nam kličeš: Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei! (Usmilite se me vsaj vi, prijatelji moji!) Kako naj ti pomagamo, ko nam je naša moč tako majhna? Sestre, prijateiji, tovariši, učenci, ki si jim izkazal toliko neizmerne ljubezni, stojimo okrog tebe brez pomoči. Tebe je poklical ljubi Bog k sebi. Tvoja duša se je preselila v nebo, telo pa smo izročili materi zemlji. Potrti stojimo ob tvojem grobu, potrti, ker ti ne moremo pomagati, potrti ker nam tvoja usta ne govore več. Pa naj so omolknila usta, glasno slišimo tvoje besede, glasno nam govore tvoji nauki in tvoja dejanja. Gledamo te pred seboj, kako si velik kot človek, kako si posebno natanko izpolnjeval Gospodovo zapoved: Ljubi svojega, bližnjega, kakor samega sebe. Kdor je prišel k tebi nesrečen, potrt od žalosti in trpljenja, je našel pri tebi utehe in ljubezni, je našel v tebi dragega brata. Ti si vedel, kaj je trpljenje, sam si izkušal bridkosti, a imel si usmiljeno srce in si pomagal, kjer si le mogel pomagati. Razdal si vse, kar si imel, za sebe nisi skrbel nikoli. Posvetnega blaga nisi zbiral in ga nisi hotel. Ubog si ostal, dokler si živel, ubog si bil sedaj, ko si umrl, nesebičen vse svoje življenje in požrtvovalen. Tako velik stoliš pred nami. Božji sodnik ti bo poplačal, kar si storil med nami, božji sodnik ti bo poplačal tvoja dela, ki si jih izvršil v ljubezni do bližnjega.

V tej svoji veliki ljubezni pa si se obrnil tudi do najrevnejšega med revnimi, do svojega milega, ljubega slovenskega naroda. Videl si, kako ta naš narod trpi, čutil si z njim in zato si ga še bolj iskreno ljubil. Videl si njegovo uboštvo, zato si mu skrbel za kruh; videl si njegovo zanemarjenost, zato si mu skrbel za prosveto in omiko. Še več! Videl si, da je tvoj narod vkovan v verige, da je tlačan, da ni prost med drugimi prostimi narodi. Posebno si to videl in spoznal v nedavno minulem času, ko se je postavil ves svet proti nam, ko so nas nedolžne zapirali, ko so nas z bajoneti gonili skozi podivjano druhal, ki je pljuvala na nas, nas psovala in suvala, ko so naši najboljši možje ginevali v ječah. Takrat si izprevidel, kaj je trpljenje pod tujim jarmom. In v teh težkih, v teh žalostnih časih ti je vstala misel za osvoboditev našega ubogega naroda. Jasna in lepa je bila tvoja misel. Videl si, da je naš jugoslovanski narod v tem velikem splošnem krvavljenju postal zrel, da se osamosvoji, da si ustvari svojo lastno, neodvisno državo, da otrese s sebe tuji jarem. In ko si to spoznal, si vrgel vse strankarske okove raz sebe ter si poiskal vezi, ki vežejo celokupni jugoslovanski narod. Hitro si začel delati, hitro, da uresničiš to svojo veliko idejo. Mi, ki smo bili s teboj, vemo, kako si gorel za uresničenje te misli, kako si neutrudno pridobival prijatelje, kako si vedno širil naš krog in kako si vedel razpršiti vse predsodke. Tvoja ideja je rastla med nami in se širila. Polni zaupanja smo zrli v bodočnost, da se uresniči naša osvoboditev.

Pa kaj si nam storil! Sedaj, ko smo te najbolj potrebovali, ko so se nam stavile nasproti največje težave in ovire, sedaj, ko hočejo tujci navaliti na nas novo trpljenje, si šel in nas zapustil! Tvoja smrt nam bo rodila nove neprijatelje, ki skrito rujejo proti nam in nam stavijo ovire, da bi se nam ne uresničila tvoja velika ideja, zato vzdihujemo ob tvojem grobu, ker si nas ravno sedaj, ko te najbolj potrebujemo, zapustil ravno ti, v katerega smo najbolj zaupali.

Toda, bratje in sestre, na grobu dr. Kreka ne smemo vzdihovati. Iz groba slišim glas: Levate capita vestra, quia appropinquat redemptio vestra! (Dvignite glave, kajti bliža se vaše odrešenje!) Roko v roki hočemo stopati svojo pot naprej, da dosežemo zedinjenje jugoslovanskega naroda. Bodite složni, odločni, dosledni, da dosežete veliko idejo svojega naroda. To velja za nas vse, in posebno za nas, ki smo narodu odgovorni za svoje delo. Pred vsem mi najožji tvoji prijatelji iz Jugoslovanskega kluba hočemo zastaviti vse svoje sile, da se uresniči tvoja ideja jugoslovanske države.

Prijatelj! Bog ti daj pokoj in mir, večna luč naj ti sveti, prijatelj! Z Bogom! (Klici: Slava, slava, slava pokojniku!)

V imenu **»Češkega Svaza«** je govoril nato poslanec **František Stanek:** Bratski jugoslovanski narod! Našega tovariša dr. Kreka ni več med nami. Bridka žalost je zadela srce slovenskega naroda in z njim ves jugoslovanki narod. On, ki je bil pripravljen žrtvovati vse za čast in boljšo bodočnost jugoslovankega naroda, nas je zapustil. A on ni delal samo za vas, njegovo delo je veljalo vsem Slovanom v tej državi. Z njegovo smrtjo je počila ena struna tudi pri nas Čehih. Jugoslovani in Čehi smo delovali skupno za eden in isti končni cilj. Zato bosta oba naroda kruto pogrešala preminulega, ki je bil nam češkim poslancem mil in drag tovariš. V težkih in groznih dneh so utripala vaša in naša srca enako in tako mora ostati tudi v bodoče, dasiravno dr. Kreka ni več med nami. Ljubezen med slovanskimi narodi je bila njegova ideja in zaupanje v boljšo bogočnost vseh Slovanov mu je bila vodilna misel. Iste cilje imamo tudi mi Čehi, zato moramo delovati skupno in složno, roko v roki od severa do juga. Zato se moramo boriti skupaj proti istemu sovragu, ga si ohranimo svojo bodočnost. Jugoslovanski narod je izgubil v dr. Kreku vrlega človeka in izbornega politika. Z jugoslovanskim narodom žalujemo tudi mi Čehi ob tem preranem grobu. Omagali ne bomo. On lahko spi mirno z zavestjo, da bomo nadaljevali njegovo delo ter bomo dokazali da smo zreli za dosego onih ciljev, za katerimi je stremil njegov duh. Večen mu spomin.

Poslanec dr. **Ante Dulibić** je imenom Zadružnega Saveza v Dalmaciji počastil spomin pokojnika s sledečim govorom: Tužna gospoda! Danes spuščamo v grob očeta domovine dr. Kreka. Mi v Dalmaciji, ki jo je pokojnik tako zelo ljubil, smo vzdrhteli ob žalostni vesti o njegovi smrti. Da se je zgodilo to v tem strašnem času, naso žalost še poveča. Kakor neka tajna moč je gnalo dr. Kreka še zadnje dni pred njegovo smrtjo v ljubljeno Dalmacijo, morda, ker je čutil, kako zelo smo mi potrebni njegove ljubezni in njegovega dela. Njegovo delovanje med našim ljudstvom še povečuje našo žalost ob njegovi prerani smrti. Zapustil nam je sijajen vzgled neumornega dela, požrtvovalnosti, nesebičnosti in značajnosti, učil nas je složnosti ter nam pokazal pot do odrešitve, vstajenja in sreče. Izročam ti, prijatelj, naš zadnji pozdrav kot cvetko našega polja. Bodi ti lahka črna zemlja, a narod tvoj ti ohrani večen spomin.

Nebo se je že zmračilo. Zadoneli so pokojniku v slovo še turobni glasovi večno lepe žalostinke »Blagor mu«, nakar so se pričele vsipavati težke grude na krsto. Domača, slovenska zemlja je zagrnila črni grob in ž njim enega naših najboljših mož. In zdelo se je, kakor da bi ž njim vred zagrebli nesebičnost, pravo ljubezen, ideale, zdelo se je, kakor da bi se od našega narodnega telesa odtrgal znaten del. Ko se je pričela ogromna množica razhajati, so pričele padati prve kapljice na sveži grob.

Zvezna armadna poročila.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 14. (Kor.) Uradno se razglaša: 14. oktobra 1917.

Iz področja naših bojnih sil ni poročati nič pomembnega.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BERLIN, 14. (Kor.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan, 14. oktobra 1917.

Zapadno bojišče. — **Armada kraljeviča Ruprehta: Na flandrskem bojišču bobnajočemu ognju med Lyso in Deulo včerajšnje jutro niso sledili napadi. Čez dan je ostalo topovsko delovanje ob obali in ob houthoulsterskem gozdu do Gheluvelta živahno ter je zvečer narastlo. Močni francoski in angleški poizvedovalni oddelki so na nekaterih točkah prodrli proti našim črtam. Bili so odbiti. V Artoisu in severno Saint Quentina je mimogrede narastel obojestranski ogenj.** — **Armada nemškega cesarjeviča: V zapadnem delu Chemina des Dames od časa do časa močni topovski boji ob cesti Laon—Soissons. Proti jarkom, ki smo jih bili vzeli severno mlina pri Vauclercu, so izvršili Francozi včeraj pet močnih napadov, ki so se vsi brez uspeha in z izgubami izjalovili.**

Vzhodno bojišče. — **Po dobro premišljeni pripravi se je v izvrstnem sodelovanju armade in mornarice pričela skupna akcija proti pred riškim zalivom ležečemu, kot oporišče močno izgrajenemu ruskemu otoku Oesel. Po obsežnih delih za odstranitev min v obrežnih vodovjih smo 12. oktobra zjutraj pričeli obstreljevati utrdbe na poluotoku Sworbe, pri Kielkondu ob prelivu Sölo. Po uničenju ruskih baterij so bile izkrcane čete. Pri tem ter pri spremljanju transportnega brodovja skozi ruska minska polja so udeležene pomorske bojne sile izborno izkazale svež podjetni duh in sposobnost brodovja. Brez vsake ladijske izgube se je ta prvi del operacije popolnoma posrečil. V zalivu Daga na severozapadni obali otoka izkrcane čete so z naglim in odločnim nastopom hitro zlomile odpor Rusov ter prodirajo dalje proti jugovzhodu.** — **Zerel v južnem delu polotoka Sworbe in Arensburg, glavno mesto otoka Oesel, gorita.** — **Med Vzhodnim in Črnim morjem je položaj neizpremenjen.**

Macedonska fronta. — **Ob močnih nalivih samo pri Bitolju in v kolenu Črne živahno topovsko delovanje.**

Prvi generalni kvartirmojster: pl. Ludendorff.

MEDNARODNA DEBATA O VOJNI IN MIRU.

Francija, Zedinjene države in vprašanje Alzaško - Lotarinške.

PARIZ, 13. (Kor.) V včerajšnji zbornični seji, v kateri je po posl. Leyguesu več govornikov razpravljalo o delovanju diplomacije, pri čemur so se s priznanjem izrekali predvsem o delovanju francoske diplomacije, je povzel besedo tudi minister vnanjih zadev, Ribot. Živimo, je dejal, v času, ko ne sme niti v deželi niti v vladi vladati slabost. Diplomacijo in armado ni mogoče ločiti drugo od druge. Sloga med zavezniki je bolj potrebna kot kdaj poprej. Ker Nemčija ne more zmagati z orožjem, skuša zaveznike ločiti. Ribot je nadaljeval: Vprašanje Alzaško-Lotarinške je pravno vprašanje, ki je nerazdružljivo zvezano z mirom, ustvarjenim na podlagi pravičnosti. Ne bi bilo miru, ki bi naše otroke varoval pred ponovitvijo tako grozovite vojne, ako ne bi bila popravljena krivica glede Alzaško-Lotarinške. (Odobravanje.) Naši pravično misleči zavezniki niso nasedli spletki Nemčije. Asquith je že povedal ter je včeraj, ravno tako kot Lloyd George, ponovil: Alzaško-Lotarinška se povrne Franciji. Ostanimo odločni, iskreni in složni, potem bomo zmagali nad silo in izdajstvom. — Zbornica je sprejela od vlade odobren dnevni red posl. Leyguesa.

AMSTERDAM, 13. (Kor.) »Times« poročajo iz Newyorka: Amerikansko časopisje izjavlja povodom govora pl. Kühlmanna, da o miru ne more biti govora, dokler ni povrnjena Alzaško-Lotarinška. »Newyork Times« pišejo, da mora Nemčija te provinci odstopiti, kajti Alzaško-Lotarinška je postala vtelesenje načela, za katero se bore zavezniki, da nameč do takih grozot ne sme več priti.

Vesti iz Rusije.

Nemiri in zmešnjave.

PETROGRAD, 13. (Petrogr. brz. ag. — Kor.) Protirevolucijonarna propaganda, živilska kriza in često globoko segajoča desorganizacija lokalnih oblasti, ki v zadnjem času čedalje bolj narašča, so dovedle do poostritve nemirov in zmešnjav, kakor se poroča iz raznih provinc, zlasti iz južnega dela Rusije. Po neki brzojavki iz Harkova so zločinski elementi, ki so se jim pridružile skupine vojakov in ubežnikov, 9. t. m. nenadoma začeli pleniti po mestu. Nastopajoče vojaštvo je le z veliko težavo napravilo konec uporu ter razpršilo oborožene tolpe, ki so krepko odgovarjale na streljanje. Proti večeru so dragonci zasedli več stanovanj v mestu, nad katerim je bilo nato proglašeno vojno stanje. O sličnih, četudi o manj resnih nemirih se poroča tudi iz drugih mest, vendar niso ti izgredi nikjer dolgo trajali, temveč so se hitro končali na eni strani vsled nastopa oblasti, na drugi strani pa vsled odklanjajočega zadržanja prebivalstva samega, ki je podpiralo vladno oblast. — Med drugim se uradno poroča, da je, odkar je došla kazenska ekspedicija, v Taškentu red zopet popolnoma vzpostavljen. Vse čete so prisegle vladi zvestobo. Vojno stanje je bilo zopet odpravljeno.

Stavka v bakuškem okolišu.

PETROGRAD, 14. (Petrogr. brz. ag. — Kor.) V bakuškem petrolejskem okolišu traja splošna stavka dalje. Mesto je mirno. Gledališča in kavarne so stavkujoči zaprli.

Ententna konferenca v ruskem glavnem stanu.

STOCKHOLM, 13. (Kor.) Glasom »Rječi« se vrši v glavnem stanu važna ententna konferenca, kateri razen Kerenskega in Tereščenka prisostvujejo tudi zastopnika drugih ententnih držav.

Vprašanje podržavljenja mestnih srednjih šol v Trstu.

(Dopis.)

Pod tem naslovom je gosp. vladni komisar na članek: »O, ta vladna šolska politika v Trstu«, priobčil v »Edinosti« nekaj pojasnil.

Gosp. vladni komisar mesta Trst pojasnuje vso zadevo precej na dolgo, ne da bi meritorično odgovoril na oni članek. Smisel članka je bil, da vlada tudi sedaj, ko ima v rokah vodstvo občine v vsakem pogledu, ko ima v rokah vse, ne podržavi dveh komunalnih srednjih šol, realke in gimnazije, dasi je to hotela storiti že tolikokrat in pred tolikim časom, da bi stem razbremenila tudi nas slovenske davkoplačevalce, ki od te šole nimamo prav nič drugega, nego breme.

Motivi, ki so svoječasno vodili vlado, da je to hotela, so za nas postranski. Gospod komisar pravi, da bo zagotovljeno, da se bo mladina patrijotično vzgajala v teh novih komunalnih zavodih. Mi nismo trdili nasprotnega, dasi dobro vemo, da se iz lisic, če so tudi mlade, ne da napraviti nič drugega nego lisice. Sploh pa o patrijotizmu in drugih državljanskih lastnostih nismo hoteli govoriti, da bi se nam ne moglo očitati kaj podlega s katere-koli strani. Naj govore o tem kompetentne vojaške oblastnije, ki imajo sedaj prvo besedo. Čudno se nam pa zdi, da je gospod komisar čutil potrebo povdarjati, da se bo na teh zavodih odslej poučevalo mladina v pravem patrijotičnem duhu! Potemtakem bi smeli vprašati: kako pa je bilo dosedaj? Mari niso imele kompetentne oblasti nobene ingerence? Kako čudno se to zdi človeku, ki pozna ustroj naše države in ve, koliko je tu kontrole! Saj drugače šola ne dobi pravice javnosti. In če nima te, je šola presneto kmalo prazna. Silijo nam še druge misli v pero, pa je bolje, da molčimo.

Ne moremo si pa kaj, da ne bi se malo pobavili z ono točko pojasnila, kjer gosp. komisar pravi, da se še vedno vrše pogajanja med mestno občino in med državo radi prevzetja šol. Ali ne glasi to nekam čudno, da se toliko časa pogajajo! In pa kdo se pogaja? Vladni zastopnik z vlado! Kdo pa jetako trd, da stvar ne gre naprej, ko vendar nekdanjega trdovratnega mestnega sveta ni več! Čudno je tudi kar naenkrat tako veliko usmiljenje in obziri do nekaterih učiteljev, da se reši njih nejasna situacija, kakor bi bila šola zaradi učiteljev in ne narobe! Pa, Bog nedaj, da bi se mislilo, da smo jim mi navoščljivi! Glede nekaterih mest pa, ki jih baje ob[illegible]na ni imela, da bi bila namestila one učitelje, ki so vsled opustitve po ene realke in po ene gimnazije brez službe, se nam zdi strašno čudno, ko je vendar znano po vsej monarhiji, da učnih moči manjka, ker je toliko in toliko teh ljudi pod orožjem, da je moralo ministrstvo izdati celo posebne olajšave radi supliranja. Nadalje pravi, da je bilo treba opustiti po en zavod, ker ni bilo dovolj učencev. To nas pa že nekoliko bolj zanima. Ko je pričela vojna z Italijo, so bile te mestne šole... recimo: ustavljene! Dobro! Kdo pa je takrat zapustil naše mesto, da niso dijakisinovi pohajali več v zadostnem številu teh šol? Mi smo ostali tu in naši otroci tudi; in, dasi je mnogo naših moralo na bojno polje, družine in učenci so ostali tu, **število naših učencev se ni toliko zmanjšalo, da bi bilo treba šole opuščati.** Nasprotno. Naših otrok pa na kom. šolah tudi bilo ni, ker tam ni bilo mesta zanje, razun za... nekatere.

Sedaj pa menda smemo vprašati, za koga so te srednje šole, za katere moramo prispevati tudi mi? Naš jezik se tam ne poučuje, slovenskih paralelk tam ni. Torej: za koga so bile te šole, da je ob izbruhu vojne z Italijo kar naenkrat zmanjkalo... dijakov! No, tega nam pa pač ne bo nikdo štel v zlo, če porečemo, da za take šole mi ne maramo prispevati, in če moramo, da je to krivično. Po zakonu bi morala tržaška občina vzdržavati v mestu šole tudi nam Slovencem. Pa je nimamo na mestni račun niti one, ne ljudske, še manj pa srednje. **Čez 30 let** že leži v ministrstvu še vedno nerešena prošnja in pritožba o slovenskih šolah v Trstu, ki bi jih morala vzdrževati občina tržaška! Osrednja vlada pa noče nič ukreniti. Preje ni hotela, ker se je ženirala magistrata; sedaj je magistrat v njenih rokah, se pa ženira sama sebe — kali? Saj gre vendar iz našega denarja! Naj le nikar ne govorijo, da mi ne plačujemo toliko davka!

V navadnih časih nas je bilo v Trstu gotovo tretjina prebivalstva, sedaj pa, ko so regnikoli, ki so tudi tvorili skoraj tretjino, odšli — pa nekaj več! Da nas ni morda celo polovica, na tem je kriva vojna, ki je pobrala ravno naše vrste bolj ostro, nego druge. Sodbo o tem prepuščamo zopet vojaštvu. Nadalje tečejo vse železnice po okoliškem ozemlju in skoraj vse tovarne stoje v okolici, ki je, hvala Bogu, še naša last! In ta podjetja morajo plačevati ogromne davke in doklade, kar bi vse šlo nam v prid, ako bi imeli samostojno občino. Kako lahko bi potem imeli mi svojo narodno šolo! Tako pa grejo naši denarji za šole takih ljudi, ki v slučaju vojne z našo državo beže iz države!

Da bo pa to vse kedaj bolje, ker se bo mladina vzgajala v strogo patrijotičnem duhu, ker bo končno odločanje o definitivnem nastavljenju učiteljev na teh dveh šolah imelo naučno ministrstvo: to radi verujemo gospodu komisarju. Bodi pa povedano le še to, da je tudi dosedaj imelo to pravo, in če hoče, tudi to prokleto dolžnost! Kajti naučno ministrstvo mora odobriti vsakega srednješolskega učitelja na teh šolah, če hoče šola imeti pravico javnosti! Zaključujemo z dvema vprašanjema: zakaj se pa učna uprava še le sedaj zaveda svojih pravic? In pa: **zakaj vlada še do sedaj ni rešila našega šolskega vprašanja,** in nas sili, da drugorodcem in inozemcem plačujemo iz svojega, druge srednje in visoke šole, ko pa sami še ljudske nimamo?!!

Razne politične vesti.

Notranji mir! Pod tem naslovom priobčujejo zatrebške »Novine« članek, ki kriči našim državnikom na ušesa tolike in tako usodne resnice, da bodo težko odgovarjali pred Bogom in pred zgodovino te države, ako ne bodo hoteli slušati te resnice. Misel pravice, za katero se bore Hrvatje zvesto in junaški, ne gre za tem, da se utrdi današnji zistem v naši monarhiji, kakor bi to hoteli Nemci in Madjari: ne gre

za tem, da bi se učvrstil hegemonistični položaj Madjarov. Monarhija mora biti svobodna država svobodnih narodov! — Državniki centralnih vlasti podajajo ponudbe za mir med vojskujočimi državami. Ali doslej nismo čuli iz njihovih ust niti besede o **prvih predpogojih trajnega miru** — **v vspostavi svobode in pravic vseh narodov!** — Omenivši govora grofa Czernina v Budimpešti, apostrofira zagrebški list g. ministra za vnanje stvari: ali ne vidi nezadovoljstva in krivice med narodi monarhije? Ali ne čuje glasov v parlamentu in v javnosti, ki kličejo po miru in enakosti vseh narodov? Ali nam treba kakega miru s sovražniki izven mej, dokler gledamo n. pr. v dunajskem parlamentu dva močna nasprotnika, Nemce in Slovane, med katerimi je veče sovraštvo, nego proti kateri tuji vlasti? Zagrebški list se čudi državnikom na Dunaju, v Berlinu in v Pešti, ki podajajo neke izjave o miru, a nočejo videti, da prvi korak do miru je **dosega miru med narodi ene in iste države!** Hoče-li grof Czernin udušiti to burjo z oboroženo silo? Varajo se vsi državniki, če mislijo, da morejo preko najvažnejega postulata za notranji mir, ako nočejo slišati glasov, ki se razlegajo od bregov vse Amerike, Evrope in Azije! **Glasi in klici po svobodi bodo močneji, nego vsi državniki!** Narod se bo malo brigal za njihove lepe besede. Narodu je glavno — svobodno življenje! Narod se ne bo zadovoljeval ne z frazami, ne z obljubami o neki takozvani »avtonomiji«. Zahteva popolno svobodo in enakopravnost z drugimi narodi. — Tudi Kristov nauk ne pozna sužnjev ...! Ako naj bo svoboden vsak poedinec, tem bolj mora biti svoboden ves narod! — Naši državniki in javno mnenje hegemonijstov Nemcev in Madjarov zahtevajo pač v imenu človeških pravic svobodo — Ircev Fincev, Egipčanov, Indijancev, kavkažkih plemen. Ali istočasno, ko se navdušujejo za svobodo narodov, ki niti moralno niso še osveščeni, hočejo dušiti klice po svobodi najzavednejih in najkulturnejih narodov ....! Trajnega miru med državami ne bo tako dolgo, dokler državniki ne pridejo do uverjenja, **da prvi pogoj splošnemu vnanjemu miru je notranji mir!** Ta mir pa ustvarita edino le svoboda in zadovoljstvo vseh narodov vse zemeljske kroglje. To so temeljne pravice vsega človečanstva — to je Kristov nauk!

Srbsko časopisje v Italiji. — Dunaj, 12. — Prijateljska čustva med Italijo in Srbijo se vedno bolj prevračajo v nasprotje. Pašićev poset v Rimu tudi ni dosegel izpremembe, temveč nasprotno le poslabšal položaj. Sedaj pa italijanski nacijonalistični listi naravnost odkrito dolže srbsko časopisje, da objavlja Italiji sovražne članke in uporablja vsako priliko, da ponižuje Italijo pred zavezniki. Ta napad italijanskih listov je dal povod srbskemu poslaništvu v Rimu, da je objavilo pomirjevalno izjavo. »Idea Nazionale«, kakor znano eden najbolj kričaških listov, pa se ne zadovoljuje s to izjavo in očita Srbom, da je njihov v Švici izhajajoči list »Ujedinjenje« ostro kritiziral pozdravno brzojavko, ki jo je kralj Nikola poslal kralju Viktorju Emanuelu povodom enajste soške bitke. »Idea Nazionale« govori tudi o listih »Jadran«, »Zastava« in Srpske Naine«, ki izhajajo v Ameriki in brez nadzorstva cenzure krožijo po Rimu. Ti listi da so objavljali napačne vesti o italijanskih operacijah. Tako da so deseto in enajsto soško bitko označali za avstrijski zmagi. Dejstvo da je, da zavoji listov, ki pod zavezniško zastavo prihajajo v Italijo, nimajo cenzurnega pečata. List poziva oblasti, naj pazijo na to strupeno propagando. Ta beseda je značilna za italijansko-srbsko prijateljstvo.

Aprovizacijske stvari.

Koštrunovina za manj imovite sloje.

Jutri, v torek, 16. t. m., se bo prodajala partija koštrunovine za manj imovite sloje (z rdeče prečrtano izkaznico) proti predložitvi izkaznice za živila, ki se preščipne v notranjem delu pod št. 12., in proti izročitvi izkaznice št. 10. serije a, b in c. Na vsako izkaznico št. 10 se bo moglo dobiti ½ kg mesa. Količina koštrunovine, ki se razdeli, zadostuje za vse lastnike izkaznice št. 10 serije a, b in c (ki so v posesti rdeče prečrtane izkaznice za živila). — Prodaja se prične ob 6 zjutraj v naslednjih mesnicah:

Sinigaglia, Barkovlje 41, Bin, Rojan 9, Benedettich, ul. Borocević 45, Visintini, ul. Cavana 22, Trocca, ul. Commerciale 3, Vattovatz, ul. Giustinelli 5, Loy, ul. D. Bramante 13, Bruna, ul. Beccherie 1, Rumetz, ul. Largo Santorio 2, Fontanel, ul. Amalia 22, Zwetan, Sv. Ivan-Vrdela 508, Penso, ul. Giulia 7, Cossich, ul. Ugo Foscolo 2, Polli, ul. Istituto 28, Polacco, ul. Settefontane 44, Cooperative Operaie, ul. Settefontane, Rizzian, ul. dell'Istria 1, Cau, ul. S. Marco 34, Godina, Škedenj 138, Gatznig, Škedenj 50.

CENA:

Prednji deli s priklado po K 3'36 kg,
zadnji deli s priklado po K 4'— kg.

Domače vesti.

Tržaško šolstvo. V »Gazzetta di Trieste« se te dni govori mnogo o tržaškem šolstvu, posebno se je hvalisala šola v ulici Madonna del mare, ljudska in meščanska za deklice. Tam imajo po nekem — 20 let starem nemškem sistemu razdeljene učenke po stopnji doseženih uspehov v vzporednice A, B, C, D. Razumljivo je, da so starši učenk vzporednic D protestirali proti temu načinu razvrstitve učenk, ker v D so menda obsojene same duševne reve, torej prava puščava za učitelje in učenke. Našel se je res mož, neki G., ki se izpodtika nad tem sistemom; mi tudi, gotovo. A veliko pa še nekaj drugega. Če je mestna uprava imela prostore in sredstva za take — nemške eksperimente, kako pa to, da se čisto nič ne briga za otroke šolskih okolišev Križ, Prosek, Opčine? Na ducate teh otrok se jez basalo v zasebno ljudsko šolo CMD na Acquedottu, kjer jih je vsled tega po 70 do 80 v sobah za največ 40 otrok, a navzlic temu je še na stotine otrok kriške, proseške in openske šole brez vsakega pouka. Če so se drugod ustanovile v čisto tujih krajih laške in slovenske šole za bedne otroke begunccv, ni bilo menda tudi tržaški občini mogoče za otroke prebivalcev iz Križa, ki so se naselili v Trstu, ter Kontoveljcev, Prosečanov, Opencev in Konkoneljcev na primernih krajih otvorili šole za silo. Saj učiteljstvo je vendar na razpolago, prostori bi se pa tudi našli. Ali za te slovenske otroke ni treba skrbeti? Saj je menda vendar dovolj, če CMD že nad 25 let vzdržuje vse slovenske šole v mestu; ali naj skrbi zdaj tudi za šole za otroke iz okolice? Prosimo malo več obzira!

Divide... Hrvate od Slovencev. Pod tem naslovom omenja »Hrvatska Država« našega dopisna z Dunaja, v katerem dopisnik opozarja, da se pripravljajo infernalne spletke proti Čehom in Slovencem na ta način, da bi se zapričela propaganda za Jugoslavijo, ki ne bi vsebovala Slovencev. Na opozoritev dopisnika na adreso hrvatske javnosti, naj ne gre takim spletkam na led in naj se ne daja slepiti po takih sirenskih glasovih, odgovarja gori rečeno glasilo stranke prava: »Naj se bratje Slovenci nimalo ne strašijo! **Mi smo eno in kot eno skupaj stojimo in pademo. Staro geslo »divide et impera« ne vžiga več Hrvatov...!** Tudi s širšega političnega pogleda je pozdravljati ta sporazum zato, ker bo zloduh frankovstva izključen, ki je bilo povsod in vsikdar sredstvo tujinske politike. Tudi ta sporazum je etapa do zaželjega cilja: do izključenja tistih zastrupljevalnih elementov iz javnega življenja sploh, tiste politike, ki doma grozno radikalno in vselhrvatsko — kriči, pri tem pa mešetari in paklja po vseh pragovih nemštva in madjarstva.

Iz Podgrada v Istri. V nedeljo, 7. t. m., je imela »Gospodarska zadruga za sodni okraj Podgrad« svoj redni letni občni zbor v dvorani »Narodnega doma« v Podgradu v Istri. Zadruga šteje letos 656 članov, od katerih jih je bilo 469 pri občnem zboru navzočih. Zborovanje je vodil predsednik zadruge, č. g. Hušo Mihael, župnik v Hrušici. Z velikim navdušenjem in odobravanjem je bila sprejeta enoglasno sledeča resolucija: »Na občnem zboru »Gospodarske zadruge za sodni okraj Podgrad« dne 7. oktobra 1917 v Podgradu zbrani udje slovesno izražamo ponovno svojo neomajno zvestobo Njegovemu Veličanstvu, našemu presvetlemu cesarju Karlu, kateremu smo iz srca hvaležni za njegov trud v dosego miru med narodi. Istotako smo hvaležni sv. Očetu papežu Benediktu za njegovo prizadevanje za dosego miru in se mu s sinovsko hvaležnostjo vdano klanjamo. Sprejemamo pa tudi z navdušenjem z gospodarskega in narodnega stališča deklaracijo naših državnih poslancev v »Jugoslovanskem klubu« z dne 30. majnika t. l., da hočemo biti vsi Jugoslovani združeni v svobodni jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom.«

Tedensko zdravstveno poročilo. Mestni fizikat javlja za čas od 6. do 13. t. m. naslednje število novih slučajev nalezljivih bolezni: škrlatice 1 (Stara mitnica), **davice 6** (Stara mitnica, Sv. Jakob, Farneto, Sv. Ivan po 1, Škedenj 2), **griže 10** (Novo mesto 1, Nova mitnica 2, Stara mitnica 3, Sv. Jakob 1, v bolnišnici 1, od drugod 2), **legarja 88** (Sv. Vit 13, Staro mesto 6, Novo mesto 5, Nova mitnica 2, Stara mitnica 17, Sv. Jakob 12, Škedenj 2, Sv. Ana 2, Farneto 4, Sv. Ivan 4, Rojan 6, Barkovlje 4, Opčine 1, v bolnišnici 1, od drugod 9). Umrli so: za davico 2 (Škedenj, v bolnišnici), za grižo 1 (v bolnišnici) za **legarjem 6** (v bolnišnici). — Kakor je videti se legar širi z naravnost strahovito hitrico. **Vsak teden nad 80 slučajev! Prejšnji teden 82, sedaj 88!** Najhujše prizadeti so okraji, kjer živi večinoma delavstvo: Sv. Vit, Stara mitnica in Sv. Jakob v mestu ter Rojan med predmestji. **Krivda: nezadostna hrana, stradanje!** Najboljši dokaz za to je pač dejstvo, da vkljub tolikim slučajem obolelosti vendar razmeroma ni veliko smrtnih slučajev. Bolniki gredo v bolnišnico, kjer ob primerni hrani tudi ozdravijo. Če bi bili imeli doma dovolj hrane, bi najbrž sploh ne bili oboleli. Če bo prihajalo v Trst tako malo živil, kot jih prihaja sedaj, bo mesto v kratkem popolnoma okuženo z legarjem. In potem?

Beguncem z juga! Pomožni odbor za begunce z juga, oz. njegov pooblaščenec Karel Zirkounig v Welsu na Gor. Avstrijskem, August Göllerichstrasse 3/I., nam sporoča: V časopisju in neprestano se objavlja in tudi begunci sami se naprošajo, da naj se v svrho nabave za **brezplačno** železniško vožnjo in pristojbin prosto odpravo svojih stvari **(kot tovorno blago)** potrebnih izkazil **pravočasno**, to se pravi, **pred** nastopom potovanja v domovino ali preselitve, obračajo na pomožni odbor za begunce z juga v Welsu (Gor. Avstrijsko), August Göllerichstrasse št. 3/I. **Preden ne dobe popolnih in povsem pravilnih izkazil naj se begunci sploh ne odpravljajo na pot.** Naknadne reklamacije za povračilo izdanih zneskov za potovanje in prevoz stvari ostajajo vkljub velikemu delu, ki ga povzročajo, **večkrat brez uspeha.** Železniške oblasti in njihovi izvrševalni uradi se opirajo — in ne po krivem — na svoje predpise in **odrekajo naknadno** odškodnino beguncem, oziroma če nimajo zadovoljivih izkazil, **brezplačno odpravo** beguncev in njihovih stvari. Na drugi strani pa imajo begunci poleg brezplačne vožnje in brezplačne odprave njihovih stvari kot tovornega blaga tudi pravico **do brezplačne odprave potne prtljage, oziroma jo smejo vzeti s seboj,** in sicer do 25 kg za **vsako** odrastlo osebo in do 12 kg za **vsakega** otroka pod 10 leti. Begunci, ki so popolnoma brez sredstev, imajo pravico do **brezplačne** železniške vožnje in odprave svojih stvari, pa naj se vračajo v **splošno** dovoljena ozemlja, ali če se vračajo domov s posebnim **oblastvenim** dovoljenjem v kraje, ki **niso splošno** dovoljeni za vrnitev, ali če se sploh po **oblastvenem ukazu** (dovoljenju, privoljenju) preseljujejo **kamorkoli.** Priporočila (potrdila) za prosto vožnjo — in sicer **posebej za vsako v poštev prihajajočo železniško upravo** — ter priporočila za odpravo begunških stvari so **dolžne** izdajati politične oblasti prvega reda (c. kr. okrajna glavarstva, mestni magistrati) in c. kr. baračne uprave. **V priporočilih za prosto vožnjo** (potrdilih) in v **priporočilih za brezplačno odpravo begunških stvari je za nastop potovanja določen rok.** Če se torej potovanje ne more nastopiti ob predpisanem roku, oziroma če se je veljavni rok izkazil **prekoračil,** si morajo begunci podaljšanje veljavnosti **brezpogojno dati uradno potrditi** po istih uradih (politični oblasti prvega reda, c. kr. baračni upravi), ker drugače železniški uradi ne priznajo »priporočil« in morajo begunci **sami** potem plačati prevozne pristojbine.

Izvežbanje poklicnih bolniških strežnic. Vodstvo mestne bolnišnice sporoča: 5. novembra se otvori v mestni bolnišnici šola za poklicne bolniške strežnice. Šola obsega dva letna tečaja, teoretičnega in praktičnega, po katerih se potem dela izpit. Po dobrem prestanem izpitu se dobi diploma, ki upravičuje za poklicno izvrševanje strežniške službe. Gojenke dobe prosto stanovanje in hrano proti zaobljubi, da bodo najmanje tri leta službovale v kaki mestni bolnišnici. Ostale morajo plačevati na mesec po 70 K. Vse gojenke, izvzemši redovnice, morajo stanovati v za to določenem poslopju poleg mestne bolnišnice. Sprejme se jih največ 25. Sorejemajo se tudi moški gojenci, ki pa ne stanujejo v konviktu. Lastnoročno pisane prošnje je treba vložiti do 25. t. m. pri ravnateljstvu mestne bolnišnice, ki daje pojasnila v uradnih urah od 10 do 11 dop. Prošnjam je treba priložiti: 1. domovnico o avstrijskem državljanstvu, 2. rojstni list (starost od 18 do 30 let), 3. v slučaju nedoletnosti dovoljenje očeta ali varuha, 4. nravstveno izpričevalo, 5. zdravniško izpričevalo o telesni in duševni sposobnosti za strežniško službo, 6. izpričevalo o dovršeni meščanski šoli, drugače je z izpitom treba dokazati primerno izobrazbo. 7. potrdilo, da prosilki ni treba skrbeti za majhne otroke in da nimajo lastnega domačega gospodarstva, 8. izpričevalo, da nimajo egiptovske očesne bolezni in izpričevalo o stavljenih kozicah.

Iz Sv. Križa. Dopisnik iz Sv. Križa očita g. Franu Košuti, voditelju aprovizacije, da ne zadovoljuje vseh in da bi kdo drugi bolje opravljal ta posel. Ko je bila vas izpraznjena za ženske in otroke, so pa vsi, ki so bili nastanjeni na Kontovelju, Proseku, v Miramaru, Grljanu, in tudi tisti, ki so ostali v Križu, dobili točno vse, kar jim je šlo. Kdor more dokazati, da ni prejel, naj se le oglasi, ali pritoži na pristojnem mestu. Dopisa, ki je izrekal g. Franu Košuti priznanje na točnem upravljanju aprovizacije, ni pisal on sam, kakor bi menda hoteli namigavati nekateri nezadovoljneži, marveč gā je pisal vaščan, ki dobro pozna stvari in objektivno sodi. Na razna druga namigavanja ne odgovarjamo, ker zadošča popolnoma, da ponavljamo poziv, da naj se le zglasi, komur se je dogodila kaka krivica! Ali stori naj to z dokazi in konkretnimi dejstvi, kajti kdor le obdolžuje in namiguje, ta ni dokazal ničesar, razun tega, da ga ne vodi dober namen, da bi koristil stvari, ampak le osebno nasprotstvo, ali pa — nevoščljivost. (Prip. ured.: Ker je današnji dopisnik pokazal na pot, ki je tudi po našem mnenju najpravilneja in najkrajša do rešitve tega navskrižja, bodi polemika v našem listu s tem zaključena.)

Z bojnega polja na vzhodu pošiljajo pozdrave in prosijo slovenskega čtiva: narednik Fran Kovrič, četovodja Vincenc Dobrila in Fran Peternel, desetnik Julij Zavadil, poddes. Viktor Lipovšek, pešci: Rudolf Hauh, Emil Ostrouška, Emil Grlica, Josip Stopar, Karel Bradetič.

Na Kitajskem zaplenjene avstrijske ladje. Od prvih tednov svetovne vojne sem so se nahajale v Šangaju tri avstrijske ladje: »China«, »Bohemia« in »Silesia«, kjer so ostale nedotaknjene tudi potem, ko so bile pretrgane diplomatske zveze med Kino in Avstro-Ogrsko. Ko pa je Kitajska napovedala vojno Nemčiji in naši državi, je kitajska vlada po križarki »Ilaiči« zaplenila v Šangaju tudi omenjene tri avstrijske ladje in pet nemških. Vse tri ladje so last Avstrijskega Lloyda in spadajo med največje avstrijske trgovinske ladje. »China« ima 6026 ton, »Bohemia« 4284, »Silesia« pa 5174 ton.

Mestna zastavljalnica. V torek, 16. t. m., se bodo od 9½ dop. do 1 pop. prodajale na javni dražbi **dragocenosti,** zastavljene meseca junija leta 1916. na rumene listke serije 139 in sicer št. 232.301 št. 234.600; popoldne od 3½ do 6 pa **nedragoceni predmeti,** zastavljeni na zelene listke serije 140 in sicer od št. 54.100 do št. 56.331.

Poštni promet z avstro-ogrskimi državljani v Španiji. Vsled privolitve francoske vlade se morejo pošiljati čez Francijo avstro-ogrskim državljanom v Španiji, ki niso vojni vjetniki ali pa internirani, kakor tudi od teh pisma in poštne dopisnice. Te pošiljke smejo vsebovati samo rodbinske vesti in morajo biti označene na naslovni strani z raziočno pripombo »Familiensendung«, ali pa »Nouvelles de famille«. — Pisma naj bodo kolikor možno kratka.

»Ženski Svijet«. Prejeli smo 2. št. »Ženskog Svijeta«, mesečnika za kulturne, socijalne in politične interese ženstva, s to-le vsebino: Nikias: Što treba raditi? — Milan Ogrizović: Majka. — Vera Tkalec: Alkohol i djeca. — Dragutin M. Domjanić: Slutnja. — Ksaver Meško: Dvojna jesen. — Lena Ujević: Zadaća jugoslavenske žene. — Ženka Frangeš: Udruga za uščuvanje i promicanje hrv. pučke umjetnosti u Zagrebu. — Ljuba Otona Ivekovića: Kad mi je sin odlazio... — Milica Gjurić: Značaj ženskog lista. — Bosanka: O školskoj naobrazbi muslimanka. — Elza Došen: Lička žena. — Ksaver Meško: Iz »zapiskov«. — Lela Pavina: Na pragu života. — Klara Dajčova: Što treba da se kaže. — Zdenka Haskova: Život jedne francuske pjesnikinje prije sto godina. — Bosa Milenković: Bela elegija; Slutnje. — J. D.: Izborna reforma i žene u Hrvatskoj. — Dječji svijet: Bakina pričanja o životinjama (Mingo). — Naša ženska društva: U dobrotvorne svrhe: Društvo »Čitaj« v Varšavi. — Prosvjeta: Zahvala; Naša djeca u naše škole; Za žensku izobrazbu. — Staleški interesi žena: Ženski rad; Tužba jedne prodavačice. — »Ženski Svijet« izhaja vsakega prvega v mesecu ter stane letno K 16. Naročila se pošiljajo **Zofki Kveder-Demetrović,** Zagreb, Pantovčak 1-b.

V Bukovini poslujejo zopet: 1.) za navadni pisemski poštni promet poštni uradi: Bobestie, Idzestie, Komarestie Slobodzia, Kuczurmare, Stefanowka in Unter Stanestie; 2.) za promet z poštnimi nakaznicami in za poštno hranilnični promet poštni urad Breaza in 3.) za promet z zavitki v omejenem obsegu poštni urad Wiznitz ob Cseremošu.

Slovenci nismo imeli do danes moderne domače slike. V naših domovih viseli so le mrzli — tuji barvotiski. V svesti si, da ugodi mnogim, tihim željam zavednega občinstva, je založila Umetniška propaganda v Ljubljani veliko stensko sliko »Slovenska Madona« po orig. znanega umetnika Fr. Klemenčiča. Kot prva iz domače moderne umetnosti izvirajoča slika te vrste, naj bi krasila vsako slovensko hišo. Umetniška propaganda jo v svesti, da je izpolnila z izdajo te slike eno svojih dolžnosti, priporoča vsem.

MALI OGLASI.

Deklica za lahka domača dela se išče. Massimiliana 12, vrata 11. 1535

Kupim pokrivala, pletenine, cunje vsake vrste in jih plačam po visokih cenah. Žaklje do 4 K. ACCO, ul. Acquedotto št. 15. 1536

Sode male in velike od olja, petroleja in zelja kupuje Kuret, Settefontane 1. 1523

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 407

Kabaret-Varietè MAXIM
Trst - Via Stadion 10 - Trst
Odprt od 8½ zvečer naprej
Vstopnina K 2

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečine.
Plombiranje.
UMETNI ZOBJE

C. k. priv.
Avstrijski kreditni zavod
za trgovino in obrt
(I. r. priv. Stabilimento Austriaco di Credito per Commercio ed Industria)
Podružnica Trst, Trg Marije Terezije štev. 2
se bavi z vsemi bančnimi posli toliko tukaj, kolikor na Dunaju VII. Zollergasse 2 (Naslov za brzojavke na Dunaju „Filcredit")
Obrestna mera za vloge na knjižice 3½%, na že izdane knjižice stopi ta obrestna mera v veljavo z dnem 1. decembra 1916.
Blagajna je odprta od 9 zjutraj do 1 pop.
Vrhutega uraduje oddelek za varnostne celice (safes) v Trstu od 10—12 predpoldne.

V kratkem izide v založbi
„Umetniške propagande" v Ljubljani
stenska slika
SLOVENSKA MADONA
po orig. znanega umetnika Fr. Klemenčiča. Umetniško v barvah na karton izvršena reprodukcija meri brez okvirja 65×78 cm. in velja za naročnike, ki se prigiasijo do konca tega meseca . . . . . K 20.—
v bogato pozlačenem okvirju . . . . . „ 50.—
Od 1. nov. t. l. dalje oziroma po izidu slike bo znašala
cena brez okvirja . . . . . K 25.—
z okvirjem . . . . . „ 60.—
zaboj in ovojnino za pošiljatev po pošti (železnici) se zaračuna po lastni ceni ali pa se vzame nazaj.
Zahtevajte prospekte in bližja pojasnila v salonu „Umet. prop. v Ljubljani" Sodna ulica 5.

ASSICURAZIONI GENERALI IN TRIESTE
(Oběna zavarovalnica v Trstu). Ustanovljena l. 1831.
Zakladi za jamstvo dne 31. decembra 1914. K 480,984,656.23 Glavnica za zavarovanje življenja dne 31. decembra 1914: K 1,295,816,563. Plačana podvračila od leta 1881 do 31. decembra 1914 K 1.212,012,598.55.
S 1. januvarjem 1907. je društvo uvelo za življenski oddelek nove glavne pogoje police nadarjene največjo kulantnostjo.
Povdarjati je sledeče ugodnosti police:
I. Veljavnih takoj od izdanja:
a) brezplačno nadaljevanje veljavnosti police za celo vlogo, kadar mora zavarovanec vršiti vojaško službo, ako je vpisan v polah črne vojske.
b) ako plača zavarovanec 1‰ od zavarovane svote, lahko obnovi polico, ki je izgubila veljavo vsled pomanjkljivosti plačevanja, samo da se plačevanje vrši v teku 6 mesecev po preteku roka.
II. Veljavnih po preteku 6 mesecev od izdanja:
a) zavarovanec more — ne da bi za to plačal posebne premije in brez vsake formalitete — potovati in bivati ne samo v celi Evropi, ampak tudi v katerisibodi deželi sveta. (Svetovne police). Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi v slučaju, če pade zavarov. v dvoboju.
III. Veljavnih po preteku enega leta po izdanju police:
a) zavarovanec se oprosti plačevanju za mešana zavarovanja v slučaju, da postane nesposoben za delo.
IV Veljavnih po preteku treh let od izdanja:
a) Absolutna neizpodbitnost zavarovanja razun slučaja prevare.
b) Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi ko bi zavarovanec umrl vsled samomora, ali poskušenega samomora.
c) Zavarovanec sme dvigniti posojila proti plačevanju 4½%.
Društvo sprejema zavarovanje tudi za
življenje, požar, prevažanje in ulom.

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio štev. 5 (Lastno poslopje)
Kapital in rezerva K 13,200.000.—
Filijalke: Dunaj Tegethofstrasse 7—9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar.
Vloge na knjižice 3½% Vloge na knjižice
od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiroračunu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu- in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prijoritete, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predujme na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Safe deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. Stavbni kredit, rembours krediti. — Borzna naročila. — — Inkaso. — — Menjalnica. — — Eskompt menic.
Telefoni: 1463, 1793 in 2676. Brzojavi: JADRANSKA.
Uradne ure: od 9 do 1 popoldne